

Nederlands Forensisch Instituut
Ministerie van Justitie en Veiligheid

> Retouradres Postbus 24044 2490 AA Den Haag

Openbaar Ministerie
Parket CVOM
Utrecht

Laan van Ypenburg 6
2497 GB Den Haag
Postbus 24044
2490 AA Den Haag
www.forensischinstituut.nl

Contactpersoon

dr 5.1.2e

T 070 888 66 66

5.1.2e @nfi.nl

Datum 26 maart 2021
Onderwerp Invloed bewaar- en transportcondities en tijdsduur
op rijgevaarlijke stoffen in bloed.

In het kader van de Wegenverkeerswet 1994 artikel 8 en de Wet Middelenonderzoek bij Geweldplegers wordt onderzoek verricht naar alcohol, drugs en geneesmiddelen (rijgevaarlijke stoffen) in het bloed van verdachten. Na de bloedafname worden de buizen met het te onderzoeken bloed getransporteerd naar één van de laboratoria. Voor en na het transport worden de buizen opgeslagen.

Rijgevaarlijke stoffen hebben een beperkte stabiliteit in het bloed. Dit betekent dat rijgevaarlijke stoffen in de bloedbuis (gedeeltelijk) afgebroken kunnen worden. De ene stof breekt sneller af dan de andere, en sommige stoffen breken niet of nauwelijks af. Afbraak van stoffen vindt bij hogere temperaturen sneller plaats dan bij lagere temperaturen. In de vriezer (circa -20°C) zijn de stoffen het meest stabiel: eventueel aanwezige alcohol, drugs en medicijnen in bloed blijven minimaal 6 maanden stabiel bij opslag in de vriezer. Onder die condities hebben een eventueel vertraagde aflevering bij het laboratorium of een vertraagde start van het onderzoek na aflevering geen invloed op de resultaten van het onderzoek. Er kan wel afbraak plaatsvinden bij opslag of transport bij kamertemperatuur of in de koelkast. Er zal meer afbraak plaatsvinden bij kamertemperatuur dan in de koelkast, en meer in de koelkast dan in de vriezer. Afbraak kan bijvoorbeeld al binnen 24 uur optreden bij kamertemperatuur voor onder andere cocaïne en THC, dat resulteert in het meten van lagere concentraties in het bloed dan bij bloedafname aanwezig waren. Afbraak neemt onder alle condities toe naarmate er meer tijd verstrijkt. Er is geen algemene uitspraak te doen over de tijdsduur waarna stoffen niet meer aantoonbaar zijn, omdat dit verschilt per stof en per conditie en apart onderzocht zou moeten worden.

Om afbraak van stoffen te voorkomen, wordt het bloed in de vriezer opgeslagen conform de bijlage bij de Regeling alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer of de bijlage bij de Regeling middelenonderzoek bij geweldplegers. Sinds 1 januari 2019 wordt het bloed door de politie in vriezers opgeslagen tot het moment van transport naar de laboratoria. Tevens wordt het bloed sinds 1 maart 2019 in de vriezer getransporteerd van de politie naar de laboratoria. Indien een vervolgentransport nodig is naar een tweede laboratorium vindt het transport eveneens plaats in de vriezer.

Vóór 1 maart 2019 vond het transport van de politie naar de laboratoria plaats bij kamertemperatuur. Zoals hierboven beschreven, is het mogelijk dat tijdens transport bij kamertemperatuur afbraak van rijgevaarlijke stoffen in bloed plaatsvindt.

Datum
26 maart 2021
Ons kenmerk
-

Indien afbraak plaatsvindt, resulteert dit in het meten van lagere concentraties in het bloed dan bij bloedafname aanwezig waren. Een eventuele afname van de concentraties van rijgevaarlijke stoffen in het bloedmonster is altijd in het voordeel van de verdachte.

Het is daarentegen niet mogelijk dat de concentratie van rijgevaarlijke stoffen in het bloed toeneemt na bloedafname, ongeacht de bewaar- en transportcondities en de tijdsduur daarvan.

Het NFI ontvangt vanuit het OM en de rechtbank regelmatig vragen over de gevolgen van opslag- en transportcondities, over de gevolgen van de duur van het onderzoek, en over de gevolgen van de duur van het transport van de politie naar het laboratorium. De beantwoording van deze drie soorten vragen is voor alle zaken van dit type gelijkkluidend en is hieronder beschreven.

Vraag 1: Wat voor gevolgen hebben ongekoelde condities van opslag en vervoer voor het bloedblok?

Antwoord: Het is mogelijk dat rijgevaarlijke stoffen zijn afgebroken in bloed dat ongekoeld is opgeslagen of vervoerd. Het gevolg is dat er lagere concentraties worden gemeten door het laboratorium dan op het moment van bloedafname aanwezig waren in het bloed. Het is niet mogelijk dat deze concentraties toenemen.
Indien concentraties van rijgevaarlijke stoffen boven de grenswaarde zijn gemeten in bloed dat ongekoeld is opgeslagen of vervoerd, dan waren deze concentraties ook zeker boven de grenswaarde op het moment van bloedafname, en mogelijk hoger. Afname van concentraties van rijgevaarlijke stoffen in bloed is altijd in het voordeel van de verdachte.

Vraag 2: Wat voor gevolgen zijn er voor het bloedblok indien het onderzoek in het laboratorium langer heeft geduurd dan in de Regelgeving is voorgeschreven?

Antwoord: De onderzoekstermijn¹ wordt in sommige zaken door het laboratorium overschreden. De reden hiervoor is meestal dat het onderzoek binnen die tijd niet door het beschikbare personeel kon worden verricht, dat een heranalyse nodig was, of dat er nog informatie in de opdracht van de politie ontbrak. De overschrijding van de onderzoekstermijn heeft geen significante invloed op de juistheid en de betrouwbaarheid van het bloedonderzoek. Het onderzoeksmateriaal is namelijk opgeslagen conform de bijlage bij de Regeling alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer of de

¹ De onderzoekstermijn voor het standaard onderzoek naar alcohol en aangewezen stoffen is twee weken volgens artikel 16, lid 1 van het Besluit alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer dan wel artikel 17, lid 1 van het Besluit Middelenonderzoek bij geweldplegers. De onderzoekstermijn voor het aanvullend onderzoek is vier weken volgens artikel 18, lid 2 onder a van het Besluit alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer.

bijlage bij de Regeling middelenonderzoek bij geweldplegers. Het is nooit uit te sluiten dat enige afbraak van stoffen in bloed heeft plaatsgevonden, maar indien dat zo is, is het niet significant. Significant betekent: wat groter is dan wat op grond van de toevallige fout verwacht kan worden. Het is niet mogelijk dat de concentraties van stoffen toenemen. Een eventuele afname van de concentraties van rijgevaarlijke stoffen in het bloedmonster is altijd in het voordeel van de verdachte, zoals eerder is uitgelegd.

Datum
26 maart 2021
Ons kenmerk

Vraag 3: Wat zijn de gevolgen voor het bloedblok indien deze niet 'zo spoedig mogelijk' werd bezorgd bij het laboratorium?

Antwoord: Het afgenomen bloed moet door de politie zo spoedig mogelijk bij het laboratorium worden bezorgd, zoals beschreven in artikel 13, lid 1 onder d van het Besluit alcohol, drugs en geneesmiddelen in het verkeer dan wel artikel 14, lid 1 onder d van het Besluit Middelenonderzoek bij geweldplegers. De term 'zo spoedig mogelijk' is opgenomen omdat opslag bij de politie vóór 1 januari 2019 plaatsvond bij kamertemperatuur en het transport vóór 1 maart 2019 eveneens plaatsvond bij kamertemperatuur, en men de kans op afbraak van rijgevaarlijke stoffen in het bloed onder deze condities (zoals eerder beschreven) wilde voorkomen. Indien het in die periode lang duurde voordat het bloed bezorgd werd bij het laboratorium, was afbraak van stoffen in het bloed dus mogelijk. Een toename van stoffen in het bloed was niet mogelijk. De afbraak was altijd in het voordeel van de verdachte. Tegenwoordig vinden deze opslag en transport (zoals eerder beschreven) plaats in de vriezer en zijn er geen gevolgen voor het bloed indien het langer duurt voordat het bezorgd wordt bij het laboratorium, tot 6 maanden. Indien de bezorging langer duurt dan 6 maanden, is het niet uit te sluiten dat afbraak plaats heeft gevonden van rijgevaarlijke stoffen in het bloed, hetgeen altijd in het voordeel van de verdachte is. Een toename van stoffen in het bloed is niet mogelijk.

5.1.2e

Dr 5.1.2e, 26-3-2021
Forensisch onderzoeker toxicologie NFI